Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2014-11-26

LS 1408-0932

Landstingsstyrelsen

Ansökan om bidrag ur miljöanslaget för projekt Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Föreningen Bodalviken ARV ansöker om 450 000 kronor för gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avslå ansökan om bidrag ur miljöanslaget för projektet Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting kan medfinansiera projekt avsedda att skydda eller förbättra miljön inom Stockholmsregionen genom bidrag ur miljöanslaget. Utgångspunkten för bidragsgivning är landstingets roll och ambitioner i det regionala miljöarbetet enligt planer och program som landstinget antagit, t.ex. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010, och Miljöutmaning 2016, samt de regionala miljömålen. Bidrag kan ges till högst 50% av ett projekts totala kostnad.

Projekt som beviljas medel ur miljöanslaget ska vara av regional betydelse och i linje med regionala planer och program. De bör uppfylla något av följande kriterier:

- Vara åtgärdsinriktat och stimulera samverkan mellan olika aktörer inom miljöområdet
- Vara kunskapshöjande eller metodutvecklande, t.ex. pilot- eller demonstrationsprojekt
- Stimulera innovationer och teknikutveckling

- Ha en hållbarhetsfokus vad gäller energi- och resursförbrukning, spridning av gifter/hälsoskadliga ämnen, utsläpp av växthusgaser m.m.

Projektet Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun är angeläget men uppfyller inte kravet om att vara av regional nytta.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
Ansökan om bidrag ur landstingets miljöanslag

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hemming

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Tillväxt, miljö och regionplanering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-11-17

LS 1408-0932

Handläggare:
Shewen Nysmed

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -11- 19
Dnr LS 1408-0932
Rokel TK

Ansökan om bidrag ur miljöanslaget för projekt Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun

Ärendebeskrivning

Föreningen Bodalviken ARV ansöker om 450 000 kronor för gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
Ansökan om bidrag ur landstingets miljöanslag

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avslå ansökan om bidrag ur miljöanslaget för projektet Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Föreningen Bodalviken ARV ansöker om medel för gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge kommun. Syftet med projektet är att skapa en långsiktig, resurseffektiv, robust och hållbar gemensam VA-lösning med hög reningsgrad och brett lokalt stöd.

Projektets totala kostnad beräknas till 4 500 000 kronor och föreningen söker 450 000 kronor från miljöanslaget.

Förvaltningen föreslår att ansökan avslås.

Bakgrund
De boende vid Bodalviken på Ornö blir varje år påminda om att Östersjön inte mår bra. Viken med stränder, rekreationsområden och småbåtshamn slammar igen av alger och växer igen av sjögräs och vass. Sik och annan större fisk blir allt sällsyntare längre ut i viken. Fritidshusen som ligger runt Bodalviken ligger nära havet, vilket innebär att de i mer eller mindre hög grad påverkar det vatten som rinner tillbaka ut i Östersjön och därmed också miljön i och runt viken.

När vissa fastigheter i kvarteren Bodal och Bodalberget vid en avloppsinventering av Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund, SMOHF, år 2012 fick anmärkningar på sina avlopp gick 40 fastighetsägare samman och bildade en förening inte bara för att hitta en gemensam lösning på avloppsproblemet utan också för att medverka till att förbättra redan befintliga avlopp i kvarteren och på så sätt uppnå en förhöjd kvalitet på det vatten som går tillbaka ut i Östersjön. Genomfört projekt kommer att väsentligt minska och påskynda reduktionen av fosfor- och kväveutsläpp till Mörbyfjärden och säkra grundvattenkvaliteten jämfört med idag eftersom risk för smitta från enskilda avloppsanläggningar till brunnar blir obefintlig, hävdar sökanden. Föreningen vill bidra till att det ekologiska kretsloppet normaliseras i och runt viken - på land och i vattnet, runt Ornö och i förlängningen i hela Östersjön och att övergödningen hejdas.

Syftet är att på en skärgårdsö utan kommunalt vatten skapa en långsiktig, resurseffektiv, robust och hållbar gemensam VA-lösning med hög reningsgrad och brett lokalt stöd. Målet med projektet är att genom ett gemensamt avloppsreningsverk för 40 fastigheter runt Bodalviken, Ornö, uppnå en bättre rening av det vatten som släpps tillbaka till Östersjön än enskilda lösningar kan uppnå. Man strävar efter reduktion av organiskt material, fosfor- och kväveinnehåll, halten av ammoniakkväve samt förekomst av koli- och koliforma bakterier. Med en gemensam lösning där det renade vattnet är av minst badvattenkvalitet menar sökande att man med extra reningssteg (t.ex. infiltration) skulle kunna uppnå näst intill dricksvattenkvalitet. Reduktionen av kväve är dessutom nästan dubbelt så stor för ett gemensamt minireningsverk som för enskilda lösningar, vilket innebär att man kan bidra till att motverka övergödning och dess konsekvenser och att viken återfår en god vattenkvalitet.

Projektet har som mål att bidra till att uppfylla Sveriges Miljökvalitetsmål Hav i balans, Ingen övergödning och Giftfri miljö (de två senare även prioriteriade miljömål i Stockholms län). Målet är en anläggning med så

hög reningsgrad att projektet bidrar till att regionens invånare ska ha tillgång till rent vatten och en hälsosam miljö.

Området runt Bodalviken karakteriseras av bergig och mycket kuperad terräng. Lösningen är att använda ett ledningssystem av typ lättrycksavlopp där varje fastighet har egen pump, enligt sökanden. Därigenom slipper man sprängning och åverkan på den känsliga naturen och ledningen kan läggas nedgrävd längs befintliga vägar. Tillsammans med SMOHF har föreningen identifierat en plats för reningsverket där provgropar grävts med bra provresultat.

Haninge kommun är informerad och ställer sig positiv till föreningens lösning i avloppsfrågan, enligt sökanden.

Överväganden
Stockholms läns landsting kan medfinansiera projekt avsedda att skydda eller förbättra miljön inom Stockholmsregionen genom bidrag ur miljöanslaget. Utgångspunkten för bidragsgivning är landstingets roll och ambitioner i det regionala miljöarbetet enligt planer och program som landstinget antagit, t.ex. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010, och Miljöutmaning 2016, samt de regionala miljömålen. Bidrag kan ges till högst 50% av ett projekts totala kostnad.

Projekt som beviljas medel ur miljöanslaget ska vara av regional betydelse och i linje med regionala planer och program. De bör uppfylla något av följande kriterier:

- Vara åtgärdsinriktat och stimulera samverkan mellan olika aktörer inom miljöområdet
- Vara kunskapshöjande eller metodutvecklande, t.ex. pilot- eller demonstrationsprojekt
- Stimulera innovationer och teknikutveckling
- Ha en hållbarhetsfokus vad gäller energi- och resursförbrukning, spridning av gifter/hälsoskadliga ämnen, utsläpp av växthusgaser m.m.

Förvaltningen delar sökandens beskrivning av problembilden om övergödning av Östersjön. Även om projektets mål och förväntade effekter i sin förlängning kan vara positiva för att genomföra åtagandet i RUFS 2010 att skydda Östersjön, konstaterar förvaltningen att projektet inte är av tillräcklig regional karaktär och därför inte förenligt med miljöanslagets syfte.

Sökanden menar att den teknik som ska användas är ett nytänkande men det finns redan på andra håll, t.ex. Tynningö. Projektet är en lösning för ett lokalt problem och förvaltningen är positiv till att föreningen tar initiativ till att lösa problemet. Sökanden har inte lyckats beskriva den regionala nytta man menar att projektet har. Förvaltningen konstaterar att det är av stor regional nytta att VA-frågor i områden som det aktuella kan lösas på miljövänliga sätt, men att miljöanslaget inte räcker till för att medfinansiera dessa omfattande åtgärder.

Med stöd av argumentationen ovan föreslår förvaltningen att ansökan avslås.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och regionplanering

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -08- 22
Dnr LS 1408-0932

Ansökan om bidrag ur landstingets miljöanslag

Rödmarkerade fält i blanketten är obligatoriska. Var noggrann med att fylla i korrekta uppgifter.
När blanketten är ifylld skriver du ut den och alt 1. Scannar och skickar in blanketten till shewen.nysmed@sll.se och registrator.lsf@sll.se eller alt 2. Skriver ut, undertecknar och skickar in på postadress Stockholms läns landsting, Landstingsstyrelsens förvaltning/TMR, Box 22550, 10422 Stockholm

1. Inriktning

Stöd söks från miljöanslaget enligt följande kriterier: *Sätt ett eller flera X.*	
Åtgärdsinriktat och stimulerar samverkan mellan olika aktörer inom miljöområdet.	
Kunskapshöjande eller metodutvecklande, tex pilot- eller demonstrationsprojekt.	
Stimulerar innovationer och teknikutveckling.	
Har ett hållbarhetsfokus vad gäller energi- och resursförbrukning, spridning av gifter/hälsoskadliga ämnen, utsläpp av växthusgaser mm.	X
Framtagande av EU-ansökningar.	

2. Allmänna uppgifter

Projektets namn: Gemensamt avlopp för Bodalviken, Ornö, Haninge		
Projektperiod: 2014-09-01 --- 2015-09-01 *Ange projektets start-och slutdatum. Kostander som uppkommer före eller efter denna period är inte stödberättigade. Slutredovisning av projektet ska ske inom en månad efter projektets slutdatum.*		
Sökt belopp från Miljöanslaget: 450 000	*Projektets totalkostnad:* 4 500 000	*Övrigt total medfinsniering:*

3. Uppgifter om sökanden

Sökande: Bodalviken ARV	
Juridisk form: *tex ekonomisk förening, stiftelse osv.* Ideell förening	
Org.nummer: 802474-8736	*Kontaktperson:* Örjan Mattsson
Postadress: c/o Ö.Mattsson Östermalmsg 14	*E-postadress:* orjan.m.mattsson@telia.com
Postnummer: 114 26	*Telefon:* 0705 932 124
Kommun: Stockholm	*Webbadress:*
Är sökande momspliktig? ☒ *Ja* ☐ *Nej*	

Stockholms läns landsting

4. Beskrivning av insatsen/projektet

Sammanfattning

Bakgrund
Frågeställningar att beröra är varför projektet behövs – vilken efterfrågan finns och hur kommer projektet att påverka/förändra situationen.
Vi som bor på vid Bodalviken på Ornö blir varje år påminda om att Östersjön inte mår bra. Vår vik med stränder, rekreationsområden och småbåtshamn slammar igen av alger och växer igen av sjögräs och vass. Sik och annan större fisk blir allt sällsyntare längre ut i viken. Fritidshusen som ligger runt Bodalviken ligger nära havet, vilket innebär att de i mer eller mindre hög grad påverkar det vatten som rinner tillbaka ut i Östersjön och därmed också miljön i och runt viken. När vissa fastigheter i kvarteren Bodal och Bodalberget vid en avloppsinventering av Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund, SMOHF, 2012 fick anmärkningar på sina avlopp gick 40 fastighetsägare samman och bildade en förening inte bara för att hitta en gemensam lösning på avloppsproblemet men också för att medverka till att förbättra redan befintliga avlopp i kvarteren och på så sätt uppnå en förhöjd kvalitet på det vatten som går tillbaka ut i Östersjön. Genomfört projekt kommer att väsentligt minska och påskynda reduktionen av fosfor- och kväveutsläpp till Mörbyfjärden och säkra grundvattenkvaliteten jämfört med idag eftersom risk för smitta från enskilda avloppsanläggningar till brunnar blir obefintlig. Vi vill bidra till att det ekologiska kretsloppet normaliseras i och runt vår vik – på land och i vattnet -, runt Ornö och i förlängningen i hela Östersjön och att övergödningen hejdas.

Syfte
Ange vad projektet syftar till och förväntade effekter på miljön. Ange hur projektet bidrar till att uppfylla målen i RUFS 2010, Miljöutmaning 2016 och andra relevanta planer och program, samt visa hur man avser att möte eventuella målkonflikter.
Syftet är att på en skärgårdsö utan kommunalt vatten skapa en långsiktig, resurseffektiv, robust och hållbar gemensam VA-lösning med hög reningsgrad och brett lokalt stöd. Projektet har som mål att bidra till att uppfylla Sveriges Miljökvalitetsmål Hav i balans, Ingen övergödning och Giftfri miljö (de två senare även prioriteriade miljömål i Stockholms län). Målet är en anläggning med så hög reningsgrad att projektet bidrar till att regionens invånare ska ha tillgång till rent vatten och en hälsosam miljö (RUFS mål En region med god livsmiljö). Projektet harmoniserar med RUFS strategi att minimera belastningen på mark, vatten och invånarnas hälsa samt säkerställa vattenförsörjningen på lång sikt och bidrar till att uppfylla målet Minska miljö- och hälsorisker med kemiska produkter i Miljöutmaning 2016. Genom att stoppa diffusa tillflöden till vatten och mark säkrar vi vatten- och avloppsförsörjningen, säkerställer hållbara strandmiljöer och värnar områden för fiskeproduktion (RUFS mål Säkra värden för framtida behov). Projektet har även som mål att inte bara se till att dagens krav uppfylls, utan verka för att även kommande, hårdare ställda krav kan uppfyllas. Även Skärgårdspolitisk program 2010 och Delregional utvecklingsplan för Stockholms kust och skärgård lyfter fram vikten av lokala lösningar för vatten och avlopp för att värna lokala resurser och miljön. Installation av gemensamt VA-system kan innebära något ökad vattenförbrukning vilket uppvägs av att kvaliteten på grund- och ytvatten säkras.

Stockholms läns landsting

Mål

Ange vad projektet ska uppnå för resultat under projektperioden.

Målet med projektet är att genom ett gemensamt avloppsreningsverk för 40 fastigheter runt Bodalviken, Ornö, uppnå en långt bättre rening av det vatten som släpps tillbaka till Östersjön än enskilda lösningar kan uppnå. Vi strävar efter reduktion av organiskt material, fosfor- och kväveinnehåll, halten av ammoniakkväve samt förekomst av koli- och koliforma bakterier. Med en gemensam lösning där det renade vattnet är av minst badvattenkvalitet menar vi att man med extra reningssteg (t.ex. infiltration) skulle kunna uppnå näst intill dricksvattenkvalitet. Reduktionen av kväve är dessutom nästan dubbelt så stor för ett gemensamt minireningsverk som för enskilda lösningar, vilket innebär att vi kan bidra till att motverka övergödning och dess konsekvenser och att viken återfår en god vattenkvalitet. Tack vare minskad belastning av näringsämnen och syreförbrukande ämnen får vi en bättre mark- och vattenmiljö. Belastningen av bakterier och andra eventuella smittämnen upphör i området och risken minimieras för förorening av dricksvattentäckter. Fosfor- och kväveförekomst i känsliga vikar minskar, vilket är av betydelse för reproduktionsområden för rovfisk.
Vi tror också att det sätt på vilket vi valt att lösa avlopps- och miljöfrågan i mycket bergig och sjönära terräng kan tjäna som modell för andra skärgårdsområden.
Lösningen är dessutom framtidssäker eftersom framtida hårdare miljökrav mycket enklare kan uppfyllas med lösningar i ett gemensamt reningsverk jämfört med i enskilda anläggningar.

Projektbeskrivning och metod

Ange vad som ska göras för att uppnå syfte och mål för projektet. Beskriv på vilket sätt projektet tillför något nytt. Finns andra liknande verksamheter idag? I så fall, på vilket sätt kompletterar projektet befintliga insatser eller nuvarande arbetssätt/metoder?

Den stora utmaningen är att vårt område runt Bodalviken karakteriseras av bergig och mycket kuperad terräng d.v.s. en typisk skärgårdsnatur. Lösningen är att använda ett ledningssystem av typ lättryckavlopp där varje fastighet har egen pump. Därigenom slipper vi sprängning och åverkan på den känsliga naturen och kan lägga ledningen nedgrävd längs befintliga vägar. Tillsammans med SMOHF har vi identifierat en plats för reningsverket där provgropar grävts med bra provresultat.
Vår ideella förening, som senare skall övergå till en samfällighet för anläggningen, för en kontinuerlig diskussion med Haninge kommun som ställer sig positiv till vår lösning i avloppsfrågan. Projekteringsunderlag för själva ledningssystemet har tagits in. Vi har också tagit in offerter och valt reningsverk och entreprenör. Projektet planerer samgrävning med Ornö Fiber som arbetar för en utbyggnad av fibernät för hela Ornö socken (förnyelse i näringslivet - ett av regionens långsiktiga mål) och med Vattenfall som utsett Mörbyfjärden som pilotprojekt för nedgrävning av elledningar.
Ovan småskaliga ARV-lösning för enskilda avlopp i skärgårdsnatur tillsammans med nämnda lokala samarbetsparter och intressen är en ny typ av samarbete som kan tjäna som model och inspiration för andra liknande områden i kommunen.

Stockholms läns landsting

Resultatspridning
Ange hur och när information om projektets resultat kommer att spridas och nyttiggöras av såväl projektets målgrupp som andra aktörer. Beskriv hur och var projektet planerar att kommunicera att Stockholms läns landsting är en medfinansiär.
Ett prospekt på vad vi gör har tagits fram och planer finns på att ta fram en handbok för hur projektet genomförts och hur vi gått tillväga för andra intresserade områden som liknar vårt. Föreningsmedlemmarna hålls kontinuerligt uppdaterade om projektets utveckling genom informationsutskick och möten. Samtliga som bor eller har fritidshus på Ornö informeras genom öns tidning. I båda fallen kommer samarbetet med Stockholms läns landsting att redovisas, kopplingarna till RUFS 2010 och andra relevanta planer och program samt den medfinansiering som erhållits. Samlade erfarenheter och kompetens i projektet kan komma till användning i samband med att andra områden i kommunen ska förbättra sina VA. Efter projekttidens slut redovisas projektet med en slutrapport till föreningsmedlemmarna och länsstyrelsen.

5. Kostnader och finansiering

Kostnadsslag	***År 20*** 14	***År 20*** 15	***År 20***	***Totalt***
Lönekostnader *Lönekostnader för personer som direkt deltar i projekt-arbetet. Lönen ska motsvara den anställdes ordinarie lön inklusive sociala avgifter.*	0	0		
Externa tjänster (direktfinansierade offentliga) *Här avses en beräknad nedlagd tid och lönekostnader för personer som arbetar inom projektet men som inte är anställd av projektägaren. Lönen ska motsvara den ordinarie lönen inklusive sociala avgifter.*	0	0		
Externa tjänster (köpta tjänster) *Tex konsulter och föreläsare, dvs kompetens som köps in utifrån.*	1 600 000	2 900 000		
Resor	0	0		
Marknadsföring *Tex trycksaker osv.*	0	0		
Övrig kommunikation *Tex telefon, porto och datakommunikation osv.*	0	0		
Summa totala kostnader	1 600 000	2 900 000		

Stockholms läns landsting

Finansiering *I tabellen för finansiering redovisas de medel som andra finansiärer, både egen finansiering och medfinansiering,planerar att bidra med. Finansiering ska, förutom per år, fördelas utifrån om det är kontant- eller direktfinansiering.*				
	År 20 14	***År 20*** 15	***År 20***	***Totalt***
Egen finansiering	1 450 000	2 600 000		
Kontantfinansiering.	1 400 000	2 500 000		
Direktfinansiering, tex arbetsinsats och lokaler.	50 000	100 000		
Total egen finansiering	1 450 000	2 600 000		
Övrig medfinansiering	150 000	300 000		
Kontant medfinansiering. *Ange medfinansiärer och belopp.* Miljöanslag	150 000	300 000		
Direkt medfinansiering. *Ange medfinansiärer och belopp.*				
Total medfinansiering	150 000	300 000		
Summa total finansiering	1 600 000	2 900 000		

6. Underskrift

Behörig firmatecknare (den som har rätt att teckna avtal) för sökande ska skriva under ansökan.

2014-08-20		Örjan Mahsa
Datum	*Underskrift*	*Namnförtydligande*